

Univerzita Karlova v Praze
Filozofická fakulta - Katedra psychologie
Celetná 20, Praha 1

Posudek oponenta na diplomovou práci

Název práce: Prožívání matek a otců v situaci porodu mrtvého dítěte

Autorka: Bc. Sylvie Krystlová

Oponentka: PhDr. Alice Maulisová, Ph.D.

Práce zpracovává úzké téma týkající se úzké skupiny lidí, kteří se ocitli v úzce definované zátěžové situaci. Přesto má práce výrazný výpovědní potenciál, její hlavní **PŘÍNOS** lze vnímat jako rozšíření poznání o mezní události/období, které může znamenat možnost snížení závažnosti jejích dopadů.

HLAVNÍM CÍLEM práce je pro autorku zodpovědět otázku, jak rodiče prožívají situaci porodu mrtvého dítěte. V širším kontextu se ztotožňuje s citovaným tvrzením WHO, které hovoří o tom, že právě naslouchání zkušenostem žen a jejich blízkým je cestou k destigmatizaci a detabuizaci této zkušenosti v sociálním kontextu. Pro svůj záměr zvolila v empirické části kvalitativní výzkumný design.

FORMÁLNÍ STRÁNKA: Předložená práce je členěna dle požadovaných kritérií diplomové práce, obsahuje pro výzkumnou práci standardizované náležitosti. Členění kapitol je přehledné, obsahově smysluplné. Najdeme požadovaný abstrakt, klíčová slova, text čítající 83 stran (včetně všech úvodních), seznam relevantně vybraných zdrojů. Nechybí přehled užívaných zkratk, přehled tabulek a grafů jako takový explicitně vypíchnutý není, v textu je od každého 1 zástupce. Práci činí formálně transparentní její přílohy, studentka doložila náborový leták, informovaný souhlas s účastí ve výzkumu, demografický a faktický dotazník, znění rozhovoru, seznam krizových kontaktů a seznam institucí podpůrné péče a doporučené literatury, tabulku témat, subtémat a příklady kódů. Autorka cituje podle normy APA (American Psychological Association, 2020),

LITERÁRNĚ PŘEHLEDOVÁ část nejprve uvádí základní aspekty situace porodu mrtvého dítěte, kde má čtenář možnost se seznámit nejen s definicemi a fakty, včetně údajů z mezinárodních srovnávacích studií a cenné je i právní zastřešení konkrétně v ČR. Další kapitola pojednává specificky o tématu ztráty v případě porodu mrtvého dítěte, po obecných charakteristikách zmiňuje historicko-kulturní kontext, maximum pozornosti však věnuje

procesu truchlení. Připomíná možné komplikace truchlení a jejich začlenění v mezinárodních klasifikačních systémech nemocí, ať už v jejich akutních projevech nebo prolongované symptomatice. Zpracovává i roli zdravotnického zařízení jako instituce, ale i jako skupiny profesionálů pečujících o dítě, rodičku a její doprovod. Třetí kapitola je cíleně věnovaná prožívání matek a otců v jednotlivých fázích situace narození mrtvého dítěte, dotkne se období oznámení o úmrtí dítěte, porodu, rozloučení. Předává i literárně dostupné informace o procesu počátků adaptace na situaci, relativně podrobně zpracovává dostupné poznatky o rizikových a protektivních faktorech v procesu, o širší sociální opoře, neopomíjí poznatky o vlivu přístupu zdravotního personálu. Celým textem se prolíná snaha věnovat se i úhlu pohledu otců, opakovaně je připomínáno, že výzkumy dané podtéma často neřeší.

Autorka velmi pěkně pracuje s odborným jazykem a pojmy, včetně volby respektujícího výraziva, proto je na některých místech textu překvapivé na místo střizlivého vědeckého konstatování užití vágních slovních spojení, jako např. na str. 35: “množství výzkumů uvádí ...” nebo zvláštní verbalizace na str. 40: “... je cílem tohoto výzkumu vokalizovat zkušenost ...”.

VE VÝZKUMNÉ ČÁSTI diplomantka představuje standardní procedurou výzkumný proces. Uvádí základní východiska a cíle výzkumu, konkretizuje výzkumnou otázku a podrobně představuje proces sběru dat. Ten proběhl (pravděpodobně vzhledem k tématu) po předchozím rámcovém představení obsahu výzkumného rozhovoru participantům, kteří se přihlásili na základě náborového letáčku. V charakteristikách výzkumného souboru by tak mohla být i informace, zda se odlišovala skupina potenciálních zájemců o účast od skupiny, se kterou byl výzkum realizován. Součástí výzkumné rutiny byl i ohled na prožívání výzkumných osob, byla ošetřena event. potřeba bezprostřední krizové intervence či následné psychologické podpory. Zpracování získaných dat proběhlo v souladu s metodologickými pravidly tematické analýzy, výstupy zpracování jsou v práci velmi podrobně sdíleny.

V **DISKUZÍ** autorka shrnuje výstupy a reflektuje je pohledem doposud publikovaných poznatků. Podrobně se věnuje limitům svého výzkumu a doporučením pro jeho další rozvinutí.

Zajímavým bodem mezi zjištěními autorky je poukázání rodičů na chování ošetřujícího personálu. Ve své situaci od něj oceňovali projevy pochopení a soucitu, předávání dostatečného množství srozumitelných informací, diskuzi vedoucí k informovaným rozhodnutím. Současně se ale jedná o vyjádření zatížené subjektivním obsahem respondentů. Nicméně je jednoznačně patrné, že zdravotníci by měli být při poskytování péče osobně angažováni. Současně autorka cituje zjištění tematicky obdobného výzkumu, kdy Poláková a

kol. (2023), upozorňuje na absenci standardizovaných postupů pro česká pracoviště, které by byly doporučením, jak přistupovat k rodičům v situaci porodu mrtvého dítěte či obecněji perinatální ztráty. Při obhajobě by mohla zaznít diskuze na téma, jak přiblížit či konkretizovat požadavek, aby personál komunikoval “patričně citlivě”, poskytoval “dostatečné množství srozumitelných informací” ...

V závěru práce autorka uvádí, že: “Tento výzkum přispěl k porozumění zkušenosti matek a otců v situaci porodu mrtvého dítěte v českém prostředí”. Může prosím jednoznačněji vyjasnit, zda “české prostředí” vnímá jako geografické určení lokality nebo jako prostředí s nějakými specificky perinatologickými charakteristikami?

Tématem rozhovoru u obhajoby by mohlo být i upřesnění procesu, o kterém hovoří, když sděluje, že výzkum “umožnil také reflektovat to, jak rodiče vnímají řadu změn, které se odehrávají v kontextu české perinatální paliativní péče a obecně přístupu ošetřujícího personálu k rodičům v této specifické situaci.”

CELKOVĚ je možno prohlásit, že autorka:

- Předložila formálně dobře vedenou a obsahově propracovanou práci, jejíž silnou stránkou je cíleně získané velké množství kvalitně zpracovaných dat o prožitkově náročném období rodičovství, kdy dojde k úmrtí dítěte před jeho narozením.
- Výzkumný proces představila velmi transparentně, podrobně předala jeho výstupy a diskutovala je, některé výrazněji do hloubky. Vyjasnila, že si je vědoma limitů studie a zároveň představila více možností, jak výzkum dále posunout k rozvíjejícím zjištěním.
- Naplnila uvedené cíle své práce zprostředkovat zkušenost rodičů, kteří prošli specifickou situací ztráty dítěte, odborné veřejnosti.

Předložená práce splňuje požadavky kladené na diplomovou práci, studentce se podařilo naplnit stanovené cíle práce. Pracovala s emočně náročným tématem a daty, přesto neztratila vědecký přístup a způsob prezentace svých zjištění.

Předloženou práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení výborně.

V Praze, 26. 8. 2024

PhDr. Alice Maulisová, Ph.D.